

Van: Wyp de Jong
Datum: 04-06-19 13:48 (GMT+01:00)
Aan: 'Patricia Van Der Kammen'
Onderwerp: RE: antwoord op uw vragen

Beste Patricia van der Kammen,

Naar aanleiding van het statenvoorstel Zienswijze Begroting Havenschap Moerdijk heeft u de volgende vragen gesteld:

- 1) SV 28/19, blz 2, "Deze investeringen betreffen met name investeringen in groot onderhoud van terminal en spoor en een solarpark."
 - graag toelichting op de investering in een solarpark, inclusief motivatie
 - graag duidelijkheid over alle geldstromen bij deze investering: wie betaalt, hoeveel. Wat is het verwachte rendement in termen van geld (en voor wie), en qua energie-effect?
 - welke afwegingen, argumenten en alternatieven zijn er in de business case opgenomen?
 - wat is de beoogde locatie van het solarpark?
 - graag ontvang ik alle documenten hierover.
- 2) U wenst de definitieve jaarrekening 2018 van het Havenbedrijf Moerdijk te ontvangen.
- 3) U wenst de definitieve jaarrekening 2018 van het Havenschap Moerdijk te ontvangen.

Ad 1) De rol van Havenschap Moerdijk beperkt zich tot de financiering van Havenbedrijf Moerdijk N.V. De begroting voor het jaar 2020 is sluitend en kent een duurzaam meerjarig evenwicht. De bedrijfsactiviteiten vinden plaats in het Havenbedrijf. Havenbedrijf Moerdijk neemt zelfstandig beslissingen over haar investeringen voor zover deze investeringen binnen de Havenstrategie vallen. In de Havenstrategie 2030 (zoals vastgesteld door PS) (<https://www.portofmoerdijk.nl/media/1243/havenstrategie-2030-eindrapport.pdf>) is bijvoorbeeld op pagina 42 terug te lezen welke plaats duurzaamheid en "groene" energieopwekking zoals zonne-energie inneemt in de strategie van het Havenbedrijf. Een overzicht van alle investeringen treft u aan in de begroting van 2019 in bijlage 1. <https://www.portofmoerdijk.nl/media/1814/begroting-havenbedrijf-moerdijk-2019.pdf>

Ad 2) De jaarrekening 2018 van het Havenbedrijf is te vinden op de website van het Havenbedrijf via de volgende link: <https://www.portofmoerdijk.nl/media/1839/jaarrekening-2018-havenbedrijf-moerdijk.pdf>

Ad 3) De jaarrekening van het Havenschap treft u aan als bijlage bij deze mail.

Met vriendelijke groet.

Wyp de Jong

Van: Patricia Van Der Kammen
Verzonden: maandag 3 juni 2019 15:55
Aan: Wyp de Jong
Onderwerp: Re: antwoord op uw vragen

Dank voor uw attente mail.

[Vr.gr.](#) Patricia van der Kammen

On 3 Jun 2019, at 15:39, Wyp de Jong :

Uw vragen naar aanleiding van het statenvoorstel Zienswijze begroting Havenschap Moerdijk zullen wij morgen beantwoorden.

Het betreft de volgende vragen:

- de definitieve jaarrekening 2018 van het havenschap
- de jaarrekening 2018 van het Havenbedrijf
- 4. SV 28/19, blz 2, "Deze investeringen betreffen met name investeringen in groot onderhoud van terminal en spoor en een solarpark."
 - graag toelichting op de investering in een solarpark, inclusief motivatie
 - graag duidelijkheid over alle geldstromen bij deze investering: wie betaalt, hoeveel. Wat is het verwachte rendement in termen van geld (en voor wie), en qua energie-effect?
 - welke afwegingen, argumenten en alternatieven zijn er in de business case opgenomen?
 - wat is de beoogde locatie van het solarpark?
 - graag ontvang ik alle documenten hierover.

De beantwoording van vraag 1 t/m 3 naar aanleiding van de statenmededeling samenwerking Moerdijk-Rotterdam vergt meer tijd. Ik houd u op de hoogte van de voortgang

Met vriendelijke groet,

Wyp de Jong

Provincie Noord-Brabant
Provinciale Staten
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

uw kenmerk	uw brief van	ons kenmerk	behandeld door	datum
		20190603/TS	M.A.P.M. Spijkers	3 juni 2019

onderwerp

Vastgestelde jaarstukken 2018 Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Moerdijk

Geachte leden van Provinciale Staten Noord-Brabant,

Bijgaand bieden wij u aan de Jaarstukken 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Havenschap Moerdijk. De gemeente Moerdijk en de provincie Noord-Brabant zijn de deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling.

Per 1 januari 2017 zijn alle bedrijfsactiviteiten van de GR Havenschap Moerdijk ondergebracht in Havenbedrijf Moerdijk N.V. De GR Havenschap Moerdijk wordt vanaf 1 januari 2017 voortgezet als bedrijfsvoeringsorganisatie en vervult nog de rollen van aandeelhouder en financier van Havenbedrijf Moerdijk N.V.

Elk jaar brengt Havenschap Moerdijk jaarstukken uit. Hiermee wordt zowel inhoudelijk als financieel verantwoording afgelegd over het betreffende jaar. Het bestuur van GR Havenschap Moerdijk is bevoegd om de jaarrekening 2018 vast te stellen.

Doordat alle lasten en baten direct met het Havenbedrijf worden verrekend heeft het Havenschap in 2018 een resultaat van € 0. Het eigen vermogen van het Havenschap bedraagt over het gehele jaar 2018 € 97,265 miljoen. Dit bedrag is gelijk aan de waarde van de deelneming in het Havenbedrijf. De jaarstukken 2018 GR Havenschap Moerdijk zijn voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

De Jaarstukken 2018 zijn op 16 mei 2019 door het bestuur van GR Havenschap Moerdijk vastgesteld.

Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling
Havenschap Moerdijk,

Namens deze,

H.J.A. van Merrienboer, voorzitter

M.A.P.M. Spijkers, secretari

JAARSTUKKEN

2018

HAVENSCHAP

MOERDIJK

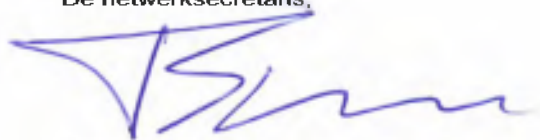
Jaarstukken

2018

Behoort bij besluit van het Bestuur van 16 mei 2019.

Mij bekend

De netwerksecretaris,

M.A.P.M. Spijkers

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG

VOORWOORD	4
I. BESTUUR	5
II. PROGRAMMA FINANCIERING	6
III. VERPLICHTE PARAGRAFEN.....	7
WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING.....	7
FINANCIERING EN TREASURY	8
BEDRIJFSVOERING.....	10
VERBONDEN PARTIJEN	10
IV. WAARDERINGSGRONDSLAGEN EN RESULTAATBEPALING.....	13
V. BALANS PER 31 DECEMBER 2018.....	16
VI. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2018.....	18
VII. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018.....	19
VIII. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2018.....	26
IX. FINANCIËLE POSITIE.....	30
X. CONTROLEVERKLARING	31

N.B. Vanwege afrondingen van bedragen kunnen afrondingsverschillen in de tabellen van deze jaarstukken staan.

Jaarverslag 2018

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2018 van de gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Havenschap Moerdijk.

Het Havenschap is vanaf 1 januari 2017 een bedrijfsvoeringsorganisatie die uitsluitend optreedt als aandeelhouder en financier van Havenbedrijf Moerdijk NV.

Doelstelling en taken gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Havenschap Moerdijk

De taken van het Havenschap Moerdijk betreffen het bedrijfsmatig (doen) verrichten van werkzaamheden met betrekking tot het aandeelhouderschap van het Havenbedrijf Moerdijk NV en het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn, waaronder het verstrekken van eigen vermogen en financiering aan deze vennootschap en haar groepsvennootschappen alsmede het verwerven van gronden ten behoeve van het Havenbedrijf Moerdijk NV.

Het Havenschap Moerdijk kent hierdoor nog maar één programma, namelijk het programma "Financiering". In deze jaarstukken zijn verder de verplichte paragrafen, de waarderingsgrondslagen en resultaatbepaling, de balans, overzicht van baten en lasten, toelichting op de balans, toelichting op het overzicht van baten en lasten, financiële positie en controleverklaring terug te vinden.

Deze jaarstukken zijn opgesteld conform BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten).

I. Bestuur

Hieronder volgen achtereenvolgend de leden van het Bestuur en de netwerksecretarissen in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2018.

Bestuur

H.J.A. van Merrienboer, voorzitter

L.W.L. Pauli

T.H.R. Zwiers

C.J.A. van Dorst

Netwerksecretarissen

M.A.P.M. Spijkers

B.G.M. Cornel

II. Programma Financiering

Doelstelling en taken gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Havenschap Moerdijk

De taken van Havenschap Moerdijk betreffen het bedrijfsmatig (doen) verrichten van werkzaamheden met betrekking tot het aandeelhouderschap van het Havenbedrijf Moerdijk NV en het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn, waaronder het verstrekken van eigen vermogen en financiering aan deze vennootschap en haar groepsvennootschappen alsmede het verwerven van gronden ten behoeve van het Havenbedrijf Moerdijk NV.

In 2018 heeft het Havenschap Moerdijk invulling gegeven aan haar taken zoals hierboven beschreven door het verstrekken van eigen vermogen en financiering aan het Havenbedrijf Moerdijk NV. Hiermee is de doelstelling van het Havenschap Moerdijk voor 2018 gerealiseerd.

Verstrekken krediet

Het Havenschap Moerdijk stelt jaarlijks voor het komende jaar een kredietlimiet vast, bij voorkeur gelijktijdig met het vaststellen van haar begroting, maar uiterlijk op 1 augustus van ieder jaar. De hoogte van de kredietlimiet is niet hoger dan het kredietplafond ter grootte van € 280.000.000. Dit is vastgelegd in de kredietovereenkomst tussen Havenschap Moerdijk en Havenbedrijf Moerdijk NV.

De hoogte van de kredietlimiet wordt elk jaar bepaald en gebaseerd op de liquiditeitsplanning van het Havenbedrijf Moerdijk NV voor het komend kalenderjaar, met een opslag van 10% voor onvoorziene uitgaven van het Havenbedrijf Moerdijk NV.

In de bestuursvergadering van het Havenschap Moerdijk op 12 juli 2017 is de kredietlimiet voor 2018 exclusief de financiering van het Logistiek Park Moerdijk (hierna te noemen LPM) vastgesteld op € 147.100.000.

Deze kredietlimiet is in 2018 niet overschreden. Gemiddeld heeft het Havenbedrijf Moerdijk NV over 2018 € 136.213.221 (stand per 31/12/2018 € 137.665.614 + stand per 1/12/2018 € 134.760.828 delen door twee) geleend van het Havenschap Moerdijk. Het Havenschap Moerdijk heeft vervolgens gemiddeld eenzelfde bedrag geleend bij marktpartijen. Het Havenbedrijf Moerdijk NV heeft in 2018 maximaal € 137.665.614 (per 31/12/2018) en minimaal € 133.165.614 (31/10/2018) geleend van het Havenschap Moerdijk. Het Havenschap Moerdijk heeft vervolgens maximaal en minimaal eenzelfde bedrag geleend bij marktpartijen.

In het hoofdstuk VI Overzicht van baten en lasten en het hoofdstuk VIII Toelichting op het overzicht van baten en lasten is terug te vinden wat de kosten en opbrengsten zijn geweest voor het Havenschap Moerdijk voor de financiering van het Havenbedrijf Moerdijk NV over 2018.

III. Verplichte paragrafen

In het hoofdstuk Verplichte Paragrafen zijn de volgende onderdelen terug te vinden:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Financiering en treasury
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen

Omdat het Havenschap Moerdijk geen lokale heffingen en tarieven, geen kapitaalgoederen, geen gronden in bezit heeft komt in dit hoofdstuk geen paragraaf lokale heffingen en tarieven, paragraaf onderhoud kapitaalgoederen en geen paragraaf grondbeleid aan de orde.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het Havenschap Moerdijk heeft een bedrag van € 97.265.224 aan eigen vermogen beschikbaar om financiële risico's mee af te kunnen dekken. Dit bedrag is geheel aangewend ten behoeve van de financiële vaste activa (deelneming Havenbedrijf Moerdijk NV).

Het risico voor het Havenschap Moerdijk is het mogelijk afwaarderen op de waarde van de deelneming in het Havenbedrijf Moerdijk NV. De waarde van de deelneming wordt gebaseerd op verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde indien deze duurzaam is. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat van dit laatste sprake zou zijn.

In onderstaande tabel zijn de verplichte kengetallen terug te vinden:

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Netto schuldquote	21	nb	22
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-2	nb	0
Solvabiliteitsratio	41	nb	42
Structurele exploitatieruimte	0	0	0
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Met deze kengetallen kan (meer) inzicht verkregen worden in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van het Havenschap Moerdijk. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie zonder rekening te houden met verstrekte leningen. Deze is in 2018 ten opzicht van 2017 afgenomen/verbeterd van 22 naar 21. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie waarbij wel rekening gehouden wordt met verstrekte leningen. Deze is in 2018 ten opzicht van 2017 afgenomen/verbeterd van 0 naar -2. Het solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin het Havenschap Moerdijk aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De solvabiliteitsratio is in 2018 ten opzichte van 2017 afgenomen/verslechterd van 42% naar 41%. Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Deze is 0 voor de realisatie 2018 en 2017 als de begroting 2018. Omdat het Havenschap Moerdijk geen grondexploitaties meer kent en geen OZB en opcenten incasseert zijn de kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit niet van toepassing.

Financiering en treasury

Algemeen

In de kredietovereenkomst tussen het Havenschap Moerdijk en het Havenbedrijf Moerdijk NV is opgenomen dat:

Het Havenbedrijf Moerdijk NV is gehouden er voor zorg te dragen dat het Havenschap Moerdijk te allen tijde aan haar verplichtingen uit hoofde van de Financieringsinstrumenten kan voldoen, voor zover deze Financieringsinstrumenten zijn benut om krediet aan het Havenbedrijf Moerdijk NV te verstrekken.

Aanvullend is het Havenbedrijf Moerdijk NV verplicht tot betaling van alle kosten die het Havenschap Moerdijk maakt om uitvoering te geven aan de kredietovereenkomst. Waaronder een garantiepremie ter grootte van € 300.000 per jaar als vergoeding voor de deelnemers van het Havenschap Moerdijk, te weten de gemeente Moerdijk en de provincie Noord-Brabant. De vergoeding is voor het garant staan van de verplichtingen van het Havenschap Moerdijk jegens bancaire instellingen.

Per 1 oktober 2010 is een financieringsovereenkomst gesloten tussen de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) en het Havenschap Moerdijk met een looptijd tot en met 31 december 2011 en een jaarlijks stilzwijgende verlenging. Deze overeenkomst bestaat uit een kasgeldovereenkomst van maximaal € 145 miljoen zonder beschikbaarheid garantie en een krediet in rekening-courant van € 5 miljoen. Voor 2018 is deze overeenkomst stilzwijgend verlengd.

Voor lopende betalingen wordt gebruik gemaakt van de afgesloten rekening-courant overeenkomsten:

• Rabobank	max. faciliteit	€ 250.000
• Bank Nederlandse Gemeenten	max. faciliteit	€ 5.000.000

Toetsing aan de normen van de Wet Fido (Financiering decentrale overheden)

Kasgeldlimiet

Het risico van kortlopende financiering wordt beperkt met een zogenaamde kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet houdt in dat de totale omvang van de vlottende schuld op enig moment aan een maximum van 8,2% van de begrotingsomvang is gebonden. Voor het Havenschap Moerdijk kwam dit neer op een bedrag van € 490.000 (8,2% van € 5.976.000 begrote kosten). Het Havenschap Moerdijk is in 2018 onder de limiet gebleven en voldoet daarmee aan de norm.

Kasgeldlimiet 2018	kw 1	kw 2	kw 3	kw 4
Omvang begroting per 1 januari (= grondslag)	5.976	5.976	5.976	5.976
1. Toegestane kasgeldlimiet				
- In procenten van de grondslag	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
- In bedrag	490	490	490	490
2. Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	6.263	7.175	5.688	11.000
Schuld in rekeningcourant	0	0	0	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
Totale omvang van de vlottende schuld	6.263	7.175	5.688	11.000
3. Vlottende middelen*				
Contante gelden in kas	0	0	0	0
Tegoeden in rekening-courant	89	90	93	93
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	6.263	7.575	5.688	11.000
Totale omvang van de vlottende omvang	6.352	7.665	5.780	11.093
4. Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-89	-490	-93	-93
Toegestane kasgeldlimiet (1)	490	490	490	490
Ruimte (+) / Overschrijding (-): (1) - (4)	579	980	583	583

Per ultimo van het kw artaal

Alle bedragen X 1.000 euro (€)

Renterisiconorm

Ter zake van de vaste financiering stelt de wet een norm waaraan het renterisico van de portefeuille als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als renterisiconorm en bedraagt 20% van de begrotingsomvang. Kasgeldleningen in combinatie met renteswaps worden opgenomen bij de opgave van de renterisiconorm, aangezien hiermee het renterisico voor de lange termijn afgedekt wordt. Het renterisico doet zich pas voor op de einddatum, of eventueel eerder op een break clause moment van het

betreffende renteswapcontract. Doelstelling is dat de leningenportefeuille zo wordt gespreid, dat de te lopen renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid. In 2018 vond geen renteherziening plaats.

Renterisico op vaste schuld in 2018	€	0
Renterisiconorm (20% van de begrotingsomvang met min. € 2,5 milj)	€	2.500.000
Ruimte onder renterisico norm	€	2.500.000

Het Havenschap Moerdijk voldoet daarmee aan de gestelde norm.

Omdat het Havenschap Moerdijk de aangetrokken leningen onder dezelfde condities een op een doorleent aan Havenbedrijf Moerdijk NV, loopt het Havenschap Moerdijk geen renterisico. Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat er eind 2018 voor € 126.665.614 (€ 5.665.614 aan vast geldleningen en voor € 121.000.000 aan kasgeldleningen in combinatie met renteswaps) aan vaste geldleningen en voor € 11.000.000 (kasgeldleningen zonder renteswaps) vlottende leningen is aangetrokken. Eind 2018 is door de GR aan de NV voor € 126.665.614 (€ 5.665.614 + € 121.000.000) aan vaste geldleningen en voor € 11.000.000 aan vlottende geldleningen verstrekt.

Bedrijfsvoering

In het Havenschap Moerdijk vinden, behoudens het optreden als aandeelhouder en financier van Havenbedrijf Moerdijk NV, geen activiteiten plaats.

Het Havenschap Moerdijk heeft geen personeel in dienst. Het bestuurlijk proces en de voorbereiding van de besluitvorming wordt verzorgd door de netwerksecretarissen van het Havenschap Moerdijk. Deze functie wordt gezamenlijk uitgevoerd door een medewerker van de gemeente en een medewerker van de provincie, waarbij de werkzaamheden in onderling overleg worden uitgevoerd en vervanging kan worden geregeld. De administratie wordt verzorgd door het Havenbedrijf Moerdijk NV. Wat het Havenbedrijf Moerdijk NV doet voor het Havenschap Moerdijk is vastgelegd in een overeenkomst van opdracht tot levering van diensten.

Verbonden partijen

De lijst van verbonden partijen van het Havenschap Moerdijk bestaat slechts uit een verbonden partij namelijk een 100% belang in het Havenbedrijf Moerdijk NV, dit belang is in 2018 niet gewijzigd. Deze verbonden partij valt onder de categorie vennootschappen en coöperaties.

Het Havenbedrijf Moerdijk NV heeft als doelstelling het complex Zeehaven- en Industrieterrrein Moerdijk te doen aanleggen en exploiteren. Hieronder wordt mede verstaan het bevorderen van de bedrijvigheid alsmede het bevorderen van het imago en de maatschappelijk-economische ontwikkeling, voor zover

deze ten dienste zijn van het Havenbedrijf Moerdijk NV, zijn aandeelhouders en/of overige belanghebbenden. In het jaarverslag 2018 van het Havenbedrijf Moerdijk NV is terug te lezen in welke mate de doelstellingen in 2018 gerealiseerd zijn.

Het eigen vermogen van het Havenbedrijf Moerdijk NV bedraagt per 1 januari 2018 € 97.466.490 en per 31 december 2018 € 105.856.406 (inclusief onverdeelde winst). De lang lopende schulden van het Havenbedrijf Moerdijk bedragen per 1 januari 2018 € 135.492.486 en per 31 december 2018 € 129.866.620. Het resultaat over 2018 bedraagt € 8.389.916 positief.

Voor de risico's die het Havenschap Moerdijk loopt als aandeelhouder en financier van Havenbedrijf Moerdijk NV wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Het gaat hierbij om het feit dat het Havenschap Moerdijk het risico loopt als eigenaar en als financier van het Havenbedrijf Moerdijk NV.

Jaarrekening 2018

IV. Waarderingsgrondslagen en Resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vaste activa

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. De waarde van de deelneming wordt gebaseerd op verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde indien deze duurzaam is.

Leningen aan deelnemingen

Hierbij gaat het om het deel van de lening aan het Havenbedrijf Moerdijk NV met een rentetypische looptijd van één jaar of langer. Deze wordt tegen nominale waarde opgenomen.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige verstrekte kasgeldleningen

Deze verstrekte kasgeldleningen worden tegen nominale waarde opgenomen.

RC met niet financiële instellingen

Deze rekening courant met niet financiële instellingen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Deze uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaarrekening worden tegen nominale waarde opgenomen.

Liquide middelen

Kas- en banksaldi

Deze liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Algemene reserve

Dit eigen vermogen wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Gerealiseerde resultaat

Dit is het in enig jaar gerealiseerd resultaat.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen.

De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Kasgeldleningen (in combinatie met renteswaps)

Kasgeldleningen (met een renteswap) worden verantwoord onder de vaste schulden. Hiermee wordt invulling gegeven aan de bepalingen in de Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden) over de wijze waarop rentederivaten in de jaarrekening moeten worden verwerkt en om aansluiting te zoeken bij de opgave van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Viottende passiva

Netto-viottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kasgeldleningen

Deze kasgeldleningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Schulden aan openbare lichamen

Deze schulden aan openbare lichamen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgende begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Deze overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

V. Balans per 31 december 2018

ACTIVA

	2018		2017	
Vaste activa				
I. Financiële vaste activa				
a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	97.265.224		97.265.224	
b. Leningen aan deelnemingen	126.665.614		132.310.828	
		223.930.838		229.576.051
Vlottende activa				
II. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
a. Overige verstrekte kasgeldleningen	11.000.000		2.450.000	
b. RC met niet financiële instellingen	924.851		1.293.760	
c. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
		11.924.851		3.743.760
III. Liquide middelen				
a. Kas- en banksaldi	93.123		88.532	
		93.123		88.532
IV. Overlopende activa				
a. Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	27.136		5.586	
		27.136		5.586
		235.975.948		233.413.930

Alle bedragen in euro's (€)

PASSIVA

	2018		2017	
Vaste passiva				
IV. Eigen vermogen				
a. Algemene Reserve	97.265.224		97.265.224	
b. Gerealiseerde resultaat	0	97.265.224	-	97.265.224
V. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
a. Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.665.614		6.060.828	
b. Kasgeldleningen (in combinatie met renteswaps)	121.000.000	126.665.614	126.250.000	132.310.828
VI. Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
a. Kasgeldleningen	11.000.000		2.450.000	
b. Schulden aan openbare lichamen	-	11.000.000	300.000	2.750.000
VII. Overlopende passiva				
a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgende begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.039.547		1.087.879	
b. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	5.563	1.045.110		1.087.879
		235.975.948		233.413.930

Alle bedragen in euro's (€)

VI. Overzicht van baten en lasten 2018

	Gerealiseerd 2018	Budget 2018	Gerealiseerd 2017
Programma Financiering			
Rente baten	5.622	5.676	5.812
Opbrengsten garantiëpremie	300	300	300
Overige opbrengsten	18	-	1
Totaal Opbrengsten	5.940	5.976	6.113
Rente lasten	5.622	5.676	5.812
Kosten garantiëpremie	300	300	300
Overige kosten	18	-	1
Totaal kosten	5.940	5.976	6.113
Totaal Programma Financiering	0	0	0
TOTAAL OPBRENGSTEN	5.940	5.976	0
TOTAAL KOSTEN	5.940	5.976	0
Mutaties in reserves			
Beschikkingen ten laste van reserves	0	0	0
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0
GEREALISEERD RESULTAAT voor belastingen	0	0	0
Belastingen	0	0	0
GEREALISEERD RESULTAAT na belastingen	0	0	0

(Totaal Resultaat na reservemutaties en voor bestemming)

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

VII. Toelichting op de balans per 31 december 2018

Vaste activa

I. Financiële vaste activa

a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Het Havenschap Moerdijk heeft een 100% participatie in het aandelenkapitaal van het Havenbedrijf Moerdijk N.V van € 97.265.000. De waarde van de deelneming wordt gebaseerd op verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde indien deze duurzaam is. Omdat de winst die het Havenbedrijf Moerdijk NV over 2018 laat zien en dat de begroting 2019 van het Havenbedrijf Moerdijk NV meerjarig een positief saldo laat zien zijn er op dit moment geen aanwijzingen dat er sprake zou zijn van een duurzame waardevermindering.

b. Leningen aan deelnemingen

Het Havenschap Moerdijk heeft per 31 december 2018 € 126.666.000 met rentetypische looptijd van één jaar of langer uitgeleend aan het Havenbedrijf Moerdijk NV. Op 1 januari 2018 ging het om een bedrag van € 132.311.000.

Viottende activa

II. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

a. Overige verstrekte kasgeldleningen

Het Havenschap Moerdijk heeft per 31 december 2018 € 11.000.000 met rentetypische looptijd van één jaar of korter uitgeleend aan het Havenbedrijf Moerdijk NV. Op 1 januari 2018 ging het om een bedrag van € 2.450.000. Zie ook onderstaand overzicht.

Overige verstrekte kasgeldleningen	2018	2017
Overige verstrekte kasgeldleningen	11.000.000	2.450.000
Totaal	11.000.000	2.450.000

b. RC met niet financiële instellingen

Het Havenschap Moerdijk heeft per 31 december 2018 in rekening courant € 925.000 tegoed van het Havenbedrijf Moerdijk NV. Op 1 januari 2018 ging het om een bedrag van € 1.294.000. Zie ook onderstaand overzicht.

RC met niet financiële instellingen	2018	2017
RC met niet financiële instellingen	924.851	1.293.760
Totaal	924.851	1.293.760

c. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Het Havenschap Moerdijk heeft per 31 december 2018 geen uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaarrekening. Op 1 januari 2018 waren er ook geen uitzettingen. Zie ook onderstaand overzicht.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	2018	2017
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-	-
Totaal	-	-

Het Havenschap Moerdijk valt onder het regime van "Verplicht Schatkistbankieren".

Het Havenschap Moerdijk heeft over 2018 geen uitzettingen gedaan in 's Rijks schatkist omdat de liquide middelen in 2018 op kwartaalbasis niet boven het drempelbedrag voor schatkistbankieren zijn uitgekomen. Zie onderstaande berekening.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2018					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	-
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	250	250	250	250
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	5 976			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	5.976			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	-	-	-
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	-

a. Kas- en banksaldi

De kas- en banksaldi bedragen per 31 december 2018 € 93.000 en per 1 januari 2018 € 89.000. Liquide middelen staan ter vrije beschikking. Zie verder onderstaand overzicht.

Kas- en banksaldi	2018	2017
Bank Nederlandse Gemeente	916	1.014
Rabobank GR 0314232923	92.208	87.518
Totaal	93.123	88.532

IV. Overlopende activa

a. Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2018	2017
Nog te ontvangen BTW	8	8
Vooruitbetaald rente kosten	27.128	5.578
Totaal	27.136	5.586

Zie onderstaand overzicht.

Vaste passiva

	Boekwaarde per 31-12-2017	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde per 31-12-2018
Algemene reserve	97.265.224	-	-	97.265.224
Bestemmingsreserve	-	-	-	-

IV. Eigen vermogen

a. Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt zowel op 1 januari als op 31 december 2018 € 97.265.224.

b. Gerealiseerde resultaat

Het gerealiseerde resultaat over 2018 is € 0 omdat het Havenschap Moerdijk, conform de kredietovereenkomst tussen Havenschap Moerdijk en Havenbedrijf Moerdijk NV, alle kosten in rekening mag brengen bij het Havenbedrijf Moerdijk NV.

V. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

a. Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De restant schuld op de afgesloten annuïteitenleningen bij de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) per ultimo 2018 bedraagt € 5.665.614. De totale betaalde rente in 2018 van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 264.340. Hiervan heeft € 254.070 betrekking op 2018 en € 10.270 op 2017. In 2018 is € 395.214 afgelost op de vaste schulden. Zie verder onderstaand overzicht.

Kredietverstrekker	Hoofdsom	Percentage	Ingangsdatum	Einddatum	Restant schuld 01-01-2018	Aflossing in 2018	Restant schuld 31-12-2018
BNG	3.800.000	5,03	22-08-02	22-08-27	1.520.000	152.000	1.368.000
BNG	600.000	3,75	15-08-05	15-08-30	379.314	23.175	356.139
BNG	1.800.000	3,75	15-08-05	15-08-30	1.137.942	69.524	1.068.418
BNG	1.000.000	3,85	01-02-06	01-02-31	672.127	37.124	635.003
BNG	3.250.000	4,47	15-01-07	15-01-32	2.351.444	113.391	2.238.053
Totaal	10.450.000				6.060.828	395.214	5.665.614

Alle bedragen in Euro's (€)

b. Kasgeldleningen (in combinatie met renteswaps)

Kasgeldleningen (met een renteswap) worden verantwoord onder de vaste schulden. Hiermee wordt invulling gegeven aan de bepalingen in de Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden) over de wijze waarop rentederivaten in de jaarrekening moeten worden verwerkt en om aansluiting te zoeken bij de opgave van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Per 31 december 2018 is in totaal € 132.000.000 opgenomen als kasgeldleningen. Zie onderstaande specificatie. Hiervan is voor € 121.000.000 het renterisico afgedekt met drie renteswaps. Voor de overige € 11.000.000 is het renterisico niet afgedekt met een renteswap vandaar dat deze op de balans vermeld worden onder de netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Zie verder ook hoofdstuk III Verplichte paragrafen, paragraaf Financiering en treasury.

Kasgeldleningen	Ingangsdatum	Einddatum	Rentepercentage	Hoofdsom
BNG	27-11-17	29-01-18	-0,14%	53.700.000 *
Aegon Custody B.V.	27-11-17	29-01-18	-0,24%	15.000.000 *
De Volksbank N.V.	27-11-17	29-01-18	-0,22%	50.000.000 *
Aegon Custody B.V.	27-11-17	29-01-18	-0,24%	10.000.000 *
BNG	29-01-18	01-03-18	-0,16%	30.700.000
Aegon Custody B.V.	29-01-18	01-03-18	-0,24%	15.000.000
De Volksbank N.V.	29-01-18	01-03-18	-0,21%	50.000.000
Menzis Zorgverzekeraar	29-01-18	01-03-18	-0,21%	25.000.000
Aegon Custody B.V.	29-01-18	01-03-18	-0,23%	10.000.000
BNG	01-03-18	27-03-18	-0,16%	28.000.000
Aegon Custody B.V.	01-03-18	27-03-18	-0,23%	15.000.000
De Volksbank N.V.	01-03-18	27-03-18	-0,21%	50.000.000
Menzis Zorgverzekeraar	01-03-18	27-03-18	-0,21%	25.000.000
Aegon Custody B.V.	01-03-18	27-03-18	-0,23%	10.000.000
BNG	27-03-18	26-04-18	-0,16%	30.500.000
Aegon Custody B.V.	27-03-18	26-04-18	-0,23%	15.000.000
De Volksbank N.V.	27-03-18	26-04-18	-0,21%	50.000.000
Menzis Zorgverzekeraar	27-03-18	26-04-18	-0,21%	25.000.000
Aegon Custody B.V.	27-03-18	26-04-18	-0,23%	10.000.000
BNG	26-04-18	25-05-18	-0,16%	52.700.000
Aegon Custody B.V.	26-04-18	25-05-18	-0,23%	15.000.000
De Volksbank N.V.	26-04-18	25-05-18	-0,21%	50.000.000
Aegon Custody B.V.	26-04-18	25-05-18	-0,23%	10.000.000
BNG	25-05-18	25-06-18	-0,16%	52.400.000
Aegon Custody B.V.	25-05-18	25-06-18	-0,23%	25.000.000
De Volksbank N.V.	25-05-18	25-06-18	-0,21%	50.000.000
BNG	25-06-18	24-08-18	-0,13%	55.800.000
Aegon Custody B.V.	25-06-18	24-08-18	-0,22%	25.000.000
De Volksbank N.V.	25-06-18	24-08-18	-0,17%	50.000.000
BNG	24-08-18	24-09-18	-0,15%	52.300.000
Aegon Custody B.V.	24-08-18	24-09-18	-0,22%	25.000.000
De Volksbank N.V.	24-08-18	24-09-18	-0,21%	50.000.000
BNG	24-08-18	24-09-18	-0,15%	53.000.000
Aegon Custody B.V.	24-08-18	24-09-18	-0,21%	25.000.000
De Volksbank N.V.	24-08-18	24-09-18	-0,21%	50.000.000
BNG	24-09-18	24-10-19	-0,15%	53.000.000
Aegon Custody B.V.	24-08-18	24-10-19	-0,21%	25.000.000
De Volksbank N.V.	24-08-18	24-10-19	-0,21%	50.000.000
BNG	24-10-19	26-11-18	-0,15%	27.500.000
Aegon Custody B.V.	24-10-19	26-11-18	-0,21%	25.000.000
De Volksbank N.V.	24-10-19	26-11-18	-0,21%	50.000.000
Menzis Zorgverzekeraar	24-10-19	26-11-18	-0,21%	25.000.000
BNG	08-11-18	26-11-18	-0,15%	1.000.000
BNG	26-11-18	27-12-18	-0,15%	28.500.000
Aegon Custody B.V.	26-11-18	25-01-19	-0,20%	25.000.000 **
De Volksbank N.V.	26-11-18	25-01-19	-0,21%	50.000.000 **
Menzis Zorgverzekeraar	26-11-18	25-01-19	-0,21%	25.000.000 **
BNG	27-12-18	25-01-19	0,00%	7.000.000 **
Menzis Zorgverzekeraar	27-12-18	25-01-19	-0,15%	25.000.000 **
Totaal				132.000.000

Alle bedragen in euro's (€)

Rentepercentages incl. provisie

* Begindatum kasgeldlening 2017

** Einddatum kasgeldlening 2019

VLottende passiva

VI. Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

a. Kasgeldleningen

Per 31 december 2018 is € 11.000.000 opgenomen als kasgeldleningen zonder dat daarvoor het renterisico is afgedekt. Per 31 december 2017 ging het om een bedrag van € 2.450.000. Zie ook onderstaand overzicht.

Kasgeldleningen	2018	2017
Kasgeldleningen	11.000.000	2.450.000
Totaal	11.000.000	2.450.000

b. Schulden aan openbare lichamen

Schulden aan openbare lichamen	2018	2017
Schulden aan openbare lichamen	-	-
Totaal	-	-

Per 31 december 2018 zijn er geen schulden aan openbare lichamen.

VII. Overlopende passiva

a. *Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgende begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume*

Deze post bestaat uit nog te betalen rente en kosten voor de financiering en bedraagt per 31 december 2018 € 1.039.547. Per 1 januari 2018 ging het € 1.087.879.

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgende begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2018	2017
Nog te betalen rente en kosten	1.039.547	1.087.879
Totaal	1.039.547	1.087.879

b. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Dit bedrag ad. € 5.563 is vooruitontvangen van Havenbedrijf Moerdijk N.V. ter dekking van de vooruitbetaalde rentekosten uit hoofde van de renteswap afgesloten bij de Deutsche Bank die reeds is opgenomen als vooruitbetaald.

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen		
Vooruitontvangen rente kosten	5.563	-
Totaal	5.563	-

VII. Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Marktwaarde renteswaps

Renteswaps	Ingangsdatum	Einddatum	Percentage	Hoofdsom
Rabobank	26-07-2007	01-07-2022	4,8500	21.000.000,00
Rabobank	15-11-2008	01-10-2029	4,3600	50.000.000,00
Deutsche Bank	16-02-2009	01-10-2023	3,6875	50.000.000,00
Totaal				121.000.000,00

Alle bedragen in euro's (€)

De marktwaarde van deze drie renteswaps bedraagt per 31 december 2018 € 25.531.799 negatief (per 31 december 2017 bedroeg dit € 29.166.808 negatief). De afname is onder meer het gevolg van het feit dat de einddata van de swaps een jaar dichterbij zijn gekomen. Zowel de Rabobank¹ als het Havenschap Moerdijk hadden het recht om de renteswap met ingangsdatum 26 juli 2007 tien jaar na de transactiedatum, 26 juli 2017, te beëindigen. Zowel de Rabobank als het Havenschap Moerdijk hebben geen gebruik gemaakt van dat recht. Verder zou de Rabobank aanvullende zekerheden mogen vragen op het moment dat de negatieve marktwaarde (€ 19.888.724) van de swaps bij de Rabobank het afgesproken bedrag (€ 40.000.000) overschrijden. De Rabobank kan op zo'n moment ook het afgesproken bedrag verhogen. Zowel de Deutsche Bank² als het Havenschap Moerdijk mogen vanaf 2019 tot en met 2023 jaarlijks de renteswap ontbinden. De Deutsche Bank zou mogelijk gebruik willen maken van het recht tot ontbinden maar heeft dat nog niet concreet gemaakt. Van een overhedgesituatie (meer renteswaps dan financiering) is in 2018 geen sprake geweest.

Vennootschapsbelasting

Het Havenschap is van mening dat het in haar rol als financier voor het Havenbedrijf niet meer dan normaal vermogensbeheer verricht en dat om die reden geen sprake is van vennootschapsbelastingplicht.

¹ De Rabobank heeft een Aa3 rating van Moody's, A + rating van Standard & Poor's, AA - rating van Fitch en AA rating van DBRS.
² De Deutsche Bank heeft een A3 rating van Moody's, BBB rating van Standard & Poor's, A - rating van Fitch en A rating van DBRS.

VIII. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2018

Vanaf 2017 kent het Havenschap Moerdijk alleen het programma Financiering. In het overzicht van baten en lasten is de realisatie 2018, het budget 2018 en de realisatie 2017 voor dit programma terug te vinden.

De rente baten zijn € 54.000 lager uitgevallen. Ondanks dat er meer uitgeleend is dan begroot, gemiddeld werkelijk € 136,2 miljoen versus gemiddeld begroot € 132,6 miljoen ($(€ 131,6 + € 133,7)/2$), zijn de rentebaten die daarmee samenhangen lager dan begroot. De opbrengsten garanti premie zijn gelijk aan de begroting. De overige opbrengsten zijn €18.000 hoger dan begroot, dit gaat met name om de doorbelasting van de accountantskosten die niet begroot was.

De rente lasten zijn € 5.000 lager uitgevallen. Ondanks dat er meer geld geleend is dan begroot, gemiddeld werkelijk € 136,2 miljoen versus gemiddeld begroot € 132,6 miljoen ($(€ 131,6 + € 133,7)/2$), zijn de de rentekosten lager uitgevallen dan begroot. De kosten garanti premie zijn gelijk aan de begroting. De garanti premie geldt als vergoeding voor de deelnemers van het Havenschap Moerdijk, te weten de gemeente Moerdijk en de provincie Noord-Brabant, voor het garant staan van de verplichtingen van het Havenschap Moerdijk jegens Bancaire Instellingen. De overige kosten zijn €18.000 hoger dan begroot, dit gaat met name om accountantskosten die niet begroot waren.

Het saldo van de opbrengsten en kosten is € 0 omdat het Havenschap, conform de kredietovereenkomst tussen Havenschap en Havenbedrijf, alle kosten in rekening mag brengen bij de Havenbedrijf.

Het Havenschap is van mening dat het in haar rol als financier voor het Havenbedrijf niet meer dan normaal vermogensbeheer verricht en dat om die reden geen sprake is van vennootschapsbelastingplicht.

Incidentele baten en lasten

Overzicht Incidentele baten en lasten	Gerealiseerd 2018	Budget 2018	Gerealiseerd 2017
Programma Financiering			
Rente baten	0	0	0
Opbrengsten garanti premie	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0
Totaal Opbrengsten	0	0	0
Rente lasten	0	0	0
Kosten garanti premie	0	0	0
VPB en overhead	0	0	0
Overige kosten	0	0	0
Totaal kosten	0	0	0
Totaal Programma Financiering	0	0	0
Mutaties in reserves			
Beschikkingen ten laste van reserves	0	0	0
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Totaal Incidentele Mutaties in reserves	0	0	0

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

In 2018 hebben zich geen incidentele baten en lasten voorgedaan

Structurele mutaties in reserves

In 2018 hebben zich geen structurele mutaties in de reserves voorgedaan.

Overzicht structurele mutaties reserves	Gerealiseerd 2018	Budget 2018	Gerealiseerd 2017
Mutaties in reserves			
Beschikkingen ten laste van reserves	0	0	0
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Totaal Structurele Mutaties in reserves	0	0	0

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Het programma Financiering kent een kostenoverschrijding van € 36.000. Dit betekent dat er geen

	Gerealiseerd 2018	Budget 2018	Onder- schrijding 2018
Programma Financiering			
Rente lasten	5.622	5.676	-54
Kosten garantie premie	300	300	-
Overige kosten	18	0	18
Totaal kosten	5.940	5.976	-36

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.

Taakvelden

Hieronder volgt het vanaf de jaarstukken 2018 verplichte overzicht met taakvelden.

	Gerealiseerd 2018	Budget 2018	Gerealiseerd 2017
Opbrengsten			
3.8 Overige goederen en diensten	18	-	1
5.1 Rente	5.922	5.976	6.112
Totaal Opbrengsten	5.940	5.976	6.113
Kosten			
3.8 Overige goederen en diensten	18	-	1
5.1 Rente	5.922	5.976	6.112
Totaal kosten	5.940	5.976	6.113
Totaal Opbrengsten en kosten	0	0	0

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

WNT opgave 2018

Functie	Naam	Periode	Beloning
Voorzitter Bestuur	H.J.A. van Merriënboer	2018	Onbezoldigd
Lid van Bestuur	L.W.L. Pauli	2018	Onbezoldigd
Lid van Bestuur	T.H.R. Zwiers	2018	Onbezoldigd
Lid van Bestuur	C.J.A. van Dorst	2018	Onbezoldigd

Het bestuur van Havenschap Moerdijk is onbezoldigd en daarmee wordt het bezoldingsmaximum van € 189.000 niet overschreden. Het Havenschap Moerdijk heeft geen personeel in dienst. Het bestuurlijk proces en de voorbereiding van de besluitvorming wordt verzorgd door de netwerksecretarissen van het Havenschap Moerdijk. Deze functie wordt gezamenlijk uitgevoerd door een medewerker van de gemeente en een medewerker van de provincie, waarbij de werkzaamheden in onderling overleg worden uitgevoerd en vervanging kan worden geregeld. De administratie wordt verzorgd door het Havenbedrijf Moerdijk NV.

Overige gegevens

IX. Financiële positie

Het werkkapitaal per 31 december 2018 bedraagt € 0.

	Werkelijk 31-12-2018	Begroting 2018	Werkelijk 31-12-2017
Beschikbaar op lange termijn			
<u>Eigen vermogen</u>			
Algemene reserve	97.265	97.265	97.265
Totaal eigen vermogen	97.265	97.265	97.265
Langlopende leningen	5.666	5.665	6.061
Kasgeldlening (met renteswaps)	121.000	127.996	126.250
Totaal leningen	126.666	133.661	132.311
Totaal beschikbaar op lange termijn	223.931	230.926	229.576
Geïnvesteed op lange termijn			
Financiële vaste activa			
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	97.265	97.265	97.265
Lening u/g Havenbedrijf Moerdijk N.V.	126.666	133.661	132.311
Totaal financiële vaste activa	223.931	230.926	229.576
Totaal geïnvesteed op langere termijn	223.931	230.926	229.576
Saldo beschikbaar werkkapitaal	0	0	0

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

X. Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Moerdijk

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Moerdijk te Moerdijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Moerdijk op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten (BBV).
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het protocol.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2018.
- Het overzicht van baten en lasten over 2018.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het bestuur en het Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Moerdijk zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 59.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 BADO.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 59.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van de verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het bestuur en het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.

Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling. Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 17 mei 2019

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: J. van Koert MSc RA

